

Esc de dōve ori in septemana:
Joi-a si Dominec'a.

Pretulu de prenumeratiune:

pre anu intregu . . . 6 fl. v. a.
„ diumetate de anu . . 3 fl. v. a.
„ patrarin de anu . . 1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

pre anu intregu . . . 9 fl. v. a.
„ diumetate de anu . . 4 fl. 50 cr.

LUMINA.

Fóia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Correspondintiele si banii de prenumeratiune se se adreseza de a dreptulu: Redactiunei „Lumina” in Aradu, cancelari'a episcopésca.
Pentru publicatiunile de trei ori, ce contienu cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sire garmond) tacs'a e 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl. éra mai sus 5 fl., intielegendu-se intr' aceste sume si timbrulu. — Pretulu publicatiuniloru se se anticipe

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

Aradu, Duminica ²⁵/₁₃ Maiu, 1873.

Venerabilulu Consistoriu diecesanu plenariu in siedintia din 3. Maiu a. c. primindu abdicerea Domnului Georgiu Pop'a, a binevoitu a onora pre subscrisulu cu sarcin'a redigerii acestei foi oficiale.

Onórea acést'a — ce eu n'am dorit'o — a fostu pentru mine suprinde; cà-ci mi a venitu pe neasteptate.

Votulu de incredere alu Consistoriului si voi'a resoluta de a lupta pentru interesele santei nóstre biserici, a fostu motivulu imperativu, ca se primescu si se incepu acést'a lupta pe terenulu publicitatii.

Principiulu meu este pusu in fruntea fóiei; elu este principiulu crestinismului; este lumin'a. Acést'a alu propaga este chiamata Ierarchia, si in specie eparchia nóstra aradana prin acestu organu de publicitate, la care me angageaiu eu cu modestele mele poteri.

Rugarea, cu care ca redactoru respundietoriu me adresedi onoratorulu cetitori, este ca se ne grupamu si consolidamu pe langa acestu principiu; pentru cà e stindardulu celu adevratu alu libertatii popóreloru, sub a carui conducere sum siguru cà nu ne vomu abate dela directiunea necesaria pentru progresulu multu cercatulu nostru poporu romanu, si in oceanulu lupteloru nóstre pentru libertate si esistintia natiunala, ca unu compasu infalibilu ne va conduce la scopu.

Suntemu petrushi de acelu adeveru pronunsiatu de Intemeiatorulu bisericii crestine: cà inim'a celui ce voiesce a se lupta cu succesu sub stindardulu nostru este biserica santita lui Ddieu, in carea primulu locu trebuie se-lu ocupe maic'a preacurata a luminei, carea este religiunea. — Pe acestu adeveru si-au basatu principiile sale toti intieptii antici si moderni, cari s'au luptatu cu succesu pentru interesele culturai; elu a fostu pedestalulu intieptiloru lui Ddieu, cari au intemeiatu imperati'a luminei pe pamentu; elu trebuie se fie si alu nostru cari ne amu angaheatu de Ostasi in acést'a imperatia.

De acestu principiu au fostu condusi Anteluptatorii nostri natiunali ortodoci, caror'a li-a succesu revindicarea Ierarchiei romane din catuile absolutismului si a o reasiedia pe basea Apostoloru si a barbatilor apostolesci.

Si noi astadi avemu dara principiulu celu mai salutaru, avemu libertatea cea mai estinsa.

Dar' trebuie se marturisimu, cà in mare parte acestu principiu inca e nerespectatu, libertatea e fara ordine; si de aci sunt a se deduce controversile ce intre poporu si functionarii lui bisericesci si scolastici sunt mai dese decâtu chiaru sub sistem'a de mai nainte.

Princulu candu se nasce sbera, aerulu liberu si radiele luminei se paru a-i fi nesuferibile, si atunci mam'a doioasa simte durere indoita, temandu-se, ca nu cumva sberatur'a se fie presemnu de periclu pentru iubitu baietu.

Asia stamu cu poporulu nostru. Dupa ce vediu primele radie de lumina si deveni in stare a nu mai fi manatu din napoi ca o turma neintiegetoria cu vergéa

absolutismului, ci a merge singuru pe calea progresului dupa svatulu adevatiloru lui Parinti si conducetori natiunali.

Trebue se spunemu si acelu tristu adeveru, cà poporulu prin libertatea castigata inca nu a scapatu pe deplinu de ispitele celoru ce mai bucurosu l'aru mana prin sila decâtu l'aru conduce cu svaturi binevoitorie pe calea adeverului.

Ací jace caus'a cea adevrata, dar' naturala a reului, cà astadi principiulu luminei nu e respectatu in genere si in estins'a nóstra libertate inca nu avemu ordinea necesaria.

Credinti'a nóstra inse se fie tare; cà-ci acestu reu in consecintiesale nu póte avé valóre destructiva pentru nóuele institutiuni ale bisericii nóstre; ci din contra lupta resoluta si statornica trebue se fie incoronata de invingere.

Dovada avemu pentru asemenea aparintie, din trecutu, cà in biserica crestina disparitatea de convingeri, abusu de libertatea religionaria, nerespectarea asiedieminteloru bisericii primitive, degenerarea invetiatoriloru si scrietoriloru bisericesci in eresuri tocma in secululu alu IV. dupa eliberarea de sub gónele seculari, s'au inceputu cu mai mare veemintia. *putene infocata*

Er' astadi biserica nóstra ni infacisiéza o fantana abia astupata, in carea de si isvorulu isbucnesce liberu si in abundantia: totusi ap'a cea viua inca e turbure in trins'a din caus'a multoru ingrediintie/din elemintulu eterogenu, ce mai nainte astupa fantan'a.

Ce e de facutu dara, spre a poté preveni la ori-ce periclu amenintatoriu?

Facia de baietulu ce striga, se aiba superioritatile bisericesci indoita purtare de grige, si tractare gingasia; unde sunt disparitati de convingeri, abusu de libertatea religionaria, invetiaturi si scrieri degeneratorie, — se recere dela corporatiunile nóstre bisericesci in consultari, serio-sitatea si precautiunea santiloru parinti din seclii primi ai crestinetatii; éra de ingrediintiele turburatorie se va limpedi fantan'a déca din apa se va scóte catu mai multu cu vadr'a.

Aceste sunt criteriile credintiei nóstre nu scóse din teoria ci basate pe esperinti'a faptelor.

Sfer'a de activitate a acestei redactiuni o prescrie programulu pentru edarea fóiei, staveritu de sinodulu eparchialu, si in sfer'a-ni prescisa, nisuinti'a nóstra va fi a nu perde timpulu cu frase multe si a umplé colónele acestei foi cu dispute frivole, ce nu mai ne-ar abate dela scopu; vomu pune inse cu atáta mai mare pondu pe *elaborate si discusiuni de valóre in sfer'a literaturai bisericesci, precum si asupr'a drepturiloru organizatiunei si administratiunei bisericei si scólei.*

Cei ce au avutu bunavointia de a spriginí lucrarea antecesorului nostru, sunt rugati a nu ni denegá nici nóue sucursulu lor, ci se considere pre redactorulu Luminei de lucratoriu simplu in vi'a Domnului, a carei cultivare pentru noi adi e necesitate ardiétoria.

In fine rogu onoratele redactiuni de din cõe si din colo de Carpati, cu care „Lumin'a“ nõstra nu a fostu pana acuma in reciprocitate de schimbu, ca se binevoiẽsca in viitoriu a ni tramite foile sale, ẽra celea-lalte se sustiena reciprocitatea si mai departe.

Iosifu Goldisiu.

Siedinti'a IX.

Ținuta la 22. aprilie/4. maju 1873. sub presiuliu ordinariu. Notariu Georgiu Feieru.

Nr. 171. Prea Santi'a Sa Domnulu presiinte ocupandu loculu seu dechiera siedinti'a de deschisa si anuncie cumca autentizarea protocolului siedintiei precedente deocamdata se amẽna:

Se primesce.

Nr. 172. Din partea presiuliu se presinta suplic'a tineriloru demisionati prin hotarire sinodala din institutuliu teologicu ca necalificati, pentru a li se concede continuarea cursulu suscepulu si dupa producerea testimoniulu de 8 clase gimnasiali a fi primiti ẽrasi pentru continuarea celoru 2 cursuri.

Se predã comisiunei petitiunarie.

Nr. 173. Totu din partea presiuliu se presinta petituliu comitetulu parochialu din Pecic'a Romana, in privinti'a afacerii si dispunerii cu venitele parochiale din parochia ce a devenitu vacanta prin mórtea preotulu Ioanu Moldovanu.

Se decide a se predã comisiunei petitiunarie.

Nr. 174. Deputatuliu Mironu Romanu propune si

Sinodulu primesce ca siedinti'a presinte se fia permanenta si se se considere de ultim'a pentru sesiunea sinodulu din anulu acest'a.

Nr. 175. Pentru staverirea speseloru sinodulu respective pentru constatarea diurneloru si speseloru de caletoria a deputatiloru sinodulu pentru sesiunea presinte, la propunerea deputatuliu Mironu Romanu

Sinodulu primesce alegerea unei comisiuni constatorie din 3 membri, — si totu odata de atari se alegu Georgiu Popa, Paulu Rotariu si Petru Petroviciu.

Nr. 176. Venindu a se desbata arondarea protopresviteratelor din districtulu Consistoriulu oradanu, — la propunerea deputatuliu Mironu Romanu, care este urmatóri'a:

a) sínódele, comitetele si epitropiele protopresviterali se se restaureze de nou pe periodulu de trei ani in care ne aflamu;

b) membrii de acum ai scauneloru protopresviterali vor remanẽ la scaunele acelor protopresviterate de cari se tienu dupa locuinti'a lor, ẽra locurile vacante se vor deplini.

Sinodulu decide propunerea acest'a a se comunica respective a se predã comisiunei organisatorie.

Nr. 177. Comisiunea organisatoriã prin referintele Parteniũ Cosm'a rapórta, cã motiunea facuta de catra Georgiu Borha in privinti'a aplicarii calendariulu nou in afacerile administrative, — din motivulu cã cestiunea acest'a nu cade in competiti'a sinodulu, se se delature.

Sinodulu delatura motiunea amintita.

Nr. 178. Comisiunea scolara emisa pentru censurarea organisatiunei provisorie a invetiamentulu din metropolia, prin referintele Vasiliu Paguba rapórta si in conglasuire cu propunerea lui Vincentiu Babesiu referitoriã la acestã cestiune

Sinodulu primesce se se astẽrna operatuliu sesiunei presinte, dimpreuna cu tóte actele si datele, marituliu Congresu, pentru deslegerea finale a acestei cestiuni.

Nr. 179. Venindu la ordinea dilei raportulu comisiunei financiare despre starea, primirea si impartirea fonduriloru scolari gr. or. comune din Pest'a, — prin referintele Ioanu P. Desseanu propune si

Sinodulu luandu spre scire raportulu delegatiunei pentru impartirea si primirea fonduriloru scolare gr. or. comune din Pest'a, decide a se primi conclusulu sinodulu eparchialu din Caransebesiu adusu in siedinti'a II. din 17/29. aprilie 1873. nr. 22. carele este acest'a:

„1. Ofertulu, ce l'au facutu delegatii romani, in acea privintia, ca spre acoperirea competintiei pensiunale pentru cei 18 pensiunari serbi, pre cãtu venituliu partii serbesci din fondulu pensiunali nu ajunge, pana atunci, pana candu sãu prin urcarea veniteloru acelei parti, sãu prin

reposarea succesiva a pensiunariloru, acele venite nu vor ajunge sum'a lipsitória in mesura receruta, se se intregeasca si respunda din partea romana si adeca totu la diumetate de anu anticipando. — Pentru deplin'a asecurare a partii serbesci, acestu sinodu dechiera acestu ofertu alu delegatiloru romani, cu conditiunile sale de alu seu; comunica indata acestu conclusu inaltulu ministeriu regescu ungurescu de cultu pentru luarea in consideratiune, intr'un'a avisedia epitropi'a provisoria, administratoriã de fonduri din Aradu, pentru de a i se acomoda in deplinetate.

2. Cu privintia la cestiunile a caror'a definitiva deslegare e rezervata imprumutatei contielegeri intre congresulu serbescu si sínódele romane, decide, ca cu pactãrile in acele cestiuni si regulãrile lor definitive se se insarcinedie subcomisiunea delegatiunei nõstre congrsuale din Pest'a, constatatória din DD. Antoniu Mocioni, Georgiu Ioanoviciu si Vincentiu Babesiu, avendu acesti domni, sãu in casu de impedeare a unuia sãu altuia, celu pucinu 2 dintr'ensii la provocare din partea serbesca, a se infatisia la loculu convenitu si a intrã in pertractãrile necesarie. Spre acestu scopu acestu decisu in forma autentica se va spedui numitiloru domni in chipu de mandat.

Nr. 180. Comisiunea financiara dandu cetire raportulu membriloru emisi pentru primirea fonduriloru bisericesci din Carlovetiũ, despre sumele si valorile primite si depuse la epitropi'a provisoria din Aradu, — mai departe, dandu cetire conclusulu sinodulu din Caransebesiu luat sub nr. 24. in siedinti'a II. sinodala din 17/29. aprilie a. c. care conclusu e urmatoriulu:

„1. A se emite o comisiune de 6 membri, 2 preoti si 4 mireni, cari toti sãu in casu de impedeare a vreunui celu pucinu in majoritate de 4 intrunindu-se cu o asemenea comisiune din partea sinodulu eparchiale aradanu la unu timpu oportunu in Temisiór'a, si constituindu-se prin alegerea unui presiinte si a unui notariu, se desbata asupr'a loculu si modulu de administratiune a fonduriloru comune pentru ca acelea se se folosẽsca mai multu si se fie deplinu asecurate, pre temeulu concluseru ce se vor statóri in acestã privintia, se presinta la celu mai de aprópe sinodu o propunere formalã cu unu regulamentu de administratiune, — remanendu deschisa cestiunea despre partea unei sãu altei diecese la aceste fonduri.

Membriloru comisiuniloru li compete pre timpulu caletoriei si petrecerii lor la siedintie, diurne de 4 fl. v. a. la di, si spese de caletoria pentru o mila de drumu feratu 50. cr. ẽra pentru o mila pe sioseã 1 fl. v. a.

Convocarea comisiunei la sesiune se va face prin DD. Episcopi diecesani, dupa contielegere reciproca.

De membri ai comisiunei se alegu DD. protopopi Alesandru Ioanoviciu si Ioanu Popoviciu; dintre mireni Antoniu Mocioni, Nicolau Ioanoviciu, Vincentiu Babesiu si Iulianu Ianculescu.

2. Si pana la regularea definitiva a administratiunei, epitropi'a provisoria se se indrume a ingrigi pentru o contabilitate simplã si buna, cu o remuneratiune moderatã, — a incassã cu rigóre venitele fonduriloru, a urecã dupa imprejurari cametele imprumuturiloru private la procintẽ, — in casu de cursuri bune, a vinde harthiile de statu si sumele incassate a le elocã cu castigu mai bunu, a dã credite ipotecarie poporulu nostru din ambele diecese cu preferintia comuneloru bisericesci ce se desfacu de catra ierarhia serbesca, dar tóte creditele pe langa cea mai deplina securitate pupilaria, si in sume nu mai mici decãtu 100 fl. si de o camdata nu mai mari de 5000 fl. v. a., a edice si incassã capitalele ale caror'a interese nu se respundu regulatu, sãu unde urcarea meteloru nu s'ar primi.

D'in venitele fondurilor comune a acoperi, pe langa spesele administratiunale si ale comisiunilor mai sus emise — inca trebuintele neapertu necesare ale dieceselor, statorite prin sínódele eparchiali in bugetu si neacoperibili din alte medilóce.

Fiindu aprópe inceperea de procese pentru despartirea comunelor mestecate, unde impacatiunea amica n'a succesu, epitropia administratoria este avisata si impoterita a anticipa, pre langa regresu la timpul seu, dupa trebuinta constatanda prin delegatiunea ad-hoc — spesele necesare din medilócele disponibili. Avendu epitropia despre starea fondurilor si activitatea sa a face raportu regulatu la fiecare sinodu eparchialu si a substerne si unu preliminaru despre spesele sale administrationali.

Acestu sinodu alu diecesei Aradului, ié la cunoscintia ambele puncte, — punctulu primu alu conclusului sinodulu din Caransebesiu se primesce din partea acestui sinodu, inse cu acea adaugere ca comisiunea operatulu seu de regulamentu se-lu substérna celu pucinu cu 2 luni nainte de sinodulu viitoru la episcopiile concerninti, care apoi indata se se publice prin foile oficiali pentru cunoscintia, éra membriloru sinodali se li se comunice separat. De membri ai comisiunei se numescu Iosifu Belesiu, Meletiu Dregheciu ambii din cleru; éra dintre mireni Dr. Paulu Vasiciu, Demetriu Bonciu, Lazaru Ionescu si Alessiu Popoviciu.

Nr. 181. Ce privesce punctulu a doile a conclusului amintitu de la Caransebesiu, prin care epitropiei relativu la administrarea fondurilor i se concede a dá imprumuturi pe langa hipoteca destula; Bonciu propune, ca „administrarea si manipularea provisoria de pana acum'a a fonduriloru generali, se se sustiena fora de darea imprumutelu private, pana la organizarea definitiva a administratiunei; deci escandu-se dóue opiniuni, si la cererea aloru 10 membri ordinandu-se votisare nominala, se pune la votu conclusulu sinodulu din Caransebesiu punctulu alu doile si opiniunea deputatulu Bonciu, — dupa facerea votisarii resulta, ca urmatorii membri sinodali au votatu pentru conclusulu de la Caransebesiu: Ioanu Ratiu, Ioanu P. Desseanu, Iosifu Belesiu, G. Haic'a, N. Beldea, Ioanu Moldovanu, Petru Chirilescu, Georgiu Feieru, Ioanu Groz'a, Teodoru Papu, Stefanu Adamu, Vincentiu Babesiu, Paulu Rotariu, Vincentiu Sierbanu. G. Suiciu, Ioanu Missiciu, Geogiu Cratiunescu, Cadariu, Brendusiu, Barzu, Dr. Eugeniu Mocioni, Simeonu Bic'a, Teodoru Lazaru, Nicolau Zigre, Ioanu Popu, Ioanu Bica, Georgiu Vasileviciu, Parteniu Cosm'a, Georgiu Popa si Petru Petroviciu, — éra pentru propunerea lui Bonciu urmatorii: Lazaru Ionescu, Ioanu Suciu, Moise Bocsianu, Alessiu Popoviciu, Elorianu Varg'a, Andreiu Machi, Demetriu Bonciu si Mircea V. Stanescu.

Sinodulu pre langa maiortatea voturiloru primesce conclusulu adusu de catra sinodulu din Caransebesiu. —

Nr. 182. Referitoriu la darea de imprumutu a sumelu din fondurile comune si referitoriu la administratiunea provisoria a fonduriloru

Sinodulu primesce ca credite mici anume dela 100 fl. in diosu si dela 5000 fl. in sus de o camdata se nu se acórde; mai departe se decide a incassá cu rigóre venitele fonduriloru, a urcá cametele imprumutelu private la 8 percinte — si in casu de cursuri bune a vinde hárthiele de statu si sumele incassate a le elocá cu castigu mai bunu. —

Fiindu timpul inaintatu siedinti'a se suspende pana dupa médiadi la 4 óre.

Continuarea siedintiei dupa médiadi in 22. aprile/4. maiu 1873.

Nr. 183. Siedinti'a dechiarandu-se de deschisa, — deputatu Mironu Romanu propune si

Sinodulu primesce ca pentru autenticarea protocóleloru siedintieloru din 21. aprile dupa médiadi si acestoru de astadi se se emita o comisiune censuratoria din toti membrii sinodali, cari vor fi inca in Aradu pana mane la 11 óre nainte de médiadi, defigendu-se terminulu autenticarii pe ór'a memorata in localitatea Consistoriului.

Nr. 184. Fiindu la ordinea dilei continuarea raportulu comisiunei financiare, — din partea aceleia se rapórta: fiindu mem-

brii epitropiei provisorie parte repozati, mai altii tare indepartati de locul administratiunei fonduriloru si asia cu totulu anevoia de adunatu pentru deliberatiunile necesare, — pentru ascurarea si regularea functiunei epitropiei, — comisiunea propune si in conglasuire cu modificatiunea facuta de Alessiu Popoviciu,

Sinodulu primesce si decide de a se completá epitropia prin unu numeru destulu de insemnatu a membriloru din locu séu din vecinetatea mai de aprópe a sinodulu, dar astfelu ca nimene detoriu fondulu se nu póta intrá de membru in epitropia, — mai departe ca doi intre sine se nu fia in legatura de rudenia in gradurile eschise prin Statutulu organicu, — in fine cá membriloru epitropiei nu li este permis, pre cátu timpu sunt membri, a face imprumuturi din aceste fonduri. —

De membri nuoi se alegu: Ioanu P. Desseanu, Ioanu Missiciu, Dr. Paulu Vasiciu, Georgiu Vasileviciu, Ioanu Moldovanu si Vincentiu Babesiu. —

Nr. 185. Totu din partea acelei comisiuni se propune si

Sinodulu primesce si decide ca Prea Santi'a Sa Domnulu Episcopu si presiedinte alu epitropiei cátu mai curundu se convóce o adunare generala a întregii epitropii, unde membrii comisiunei infatisiati constituindu-se, si tienendu in vedere tóte cauzele observate la alte asemenea fonduri, vor normá printr'unu regulamentu provisoriu atátu procedur'a intru administratiune si darea de credite cátu si contabilitatea si preste totu cursulu si ordinea afaceriloru, — vor ingrigi de o cassa Wertheim propria pentru fondurile comune si primirea si depunerea formala a valoriloru si documintelu in aceeasi, de impartirea chieiloru, apoi pentru cunoscintia comuna vor face si publicá tóte celea de lipsa prin foile oficiali. Éra pana la acésta regulare, credite nu se potu dá si administratiunea se va margini la urcarea si incassarea cu promptetia a cametelu.

Nr. 186. Mai departe numit'a comisiune opiniunéza si

Sinodulu primesce si decide ca viile precum la alte asemenea funduri, asia si aici, nu potu servi de ipoteka acceptabila.

Nr. 187. Se propune si

Sinodulu primesce ca pentru acoperirea speselu de administratiune si manipulatiune se se defiga o tacsá moderata dela imprumutatori.

Nr. 188. In fine totu din partea acelei comisiuni se propune si

Sinodulu decide cumca dispositiunile acestea privescu tóte fondurile ce se afla sub administratiunea epitropiei provisorie.

Nr. 189. Comisiunea financiara a sinodulu prin referintele Ioanu Popoviciu Desseanu propune si

Sinodulu primesce infiintierea unui institutu de invetiamentu romanu nationalu gr. or. in Aradu de categoria pedagogica-gimnasiala, — si totu odata se decide, actele referitorie la infiintierea acestui institutu a se predá Consistoriului din Aradu pentru dispositiunile ulterioare.

Nr. 190. Totu comisiunea propune, si in legatura cu propunerea deputatulu G. Vasileviciu

Sinodulu primesce a se stipendiá trei tineri pentru catedr'a de profesura, cu 500 fl. v. a. la anu, din fondulu diecesanu, pre langa deobligamentulu ca atari stipendisti dupa absolvirea studiulu se fie aplicati de profesori la institutulu infiintandu si Consistoriulu se indruma a esecuta acestu decisu inca in tómn'a anulu scolasticu, in conformitate cu decisu sinodulu din anulu trecut adusu in caus'a acést'a.

Nr. 191. Mai departe totu prin comisiunea atinsa se rapórta petitiunea comitetulu parochialu din Aradu pentru acordarea unu imprumutu pre langa amortisatiune din fondulu diecesanu, — in privintia edificarii unei case comune langa biseric'a din Aradu, care se servésca de localitate institutulu numitu si parochulu din Aradu, — comisiunea propune

Sinodulu primesce si decide a se predá Consistoriului

din Aradu cauz'a pentru facerea planului de edificare, vendu a raportá sinódului pe anulu viitoriu despre resultatu.

Nr. 192. In fine totu din partea comisiunei financiare se rapórtá despre propunerea Consistoriului din Oradea-mare pentru a se concede vinderea localitatii Consistoriului din Várad-Velencez fiindu cá acésta localitate nu corespunde recerintieloru si scopului, si pentru a se concede cumperarea altui edificiu mai corespun-dictoriu scopului, — pre langa luarea imprumutu aloru 25,000 fl. din fondurile comune, comisiunea propune

Sinodulu primesce a se dá cauz'a acést'a Consis-toriului din Oradea-mare pentru facerea planului vinderii edificiuului betranu si cumperarea altuia, — precum si despre conditiunile resolvirei imprumutului de 25,00) fl.

Nr. 193. Comisiunea petitiunaria prin referintele ei Ioanu Groz'a, in cauz'a petitiunei mai multoru locuitori din Pojog'a pentru intregirea sesiunei parochiale si a pamentului invetiatiului de acolo, — propune si

Sinodulu primesce, — ca petitulu acést'a se se pre-dee Consistoriului aradanu pentru ulterior'a competente dispositiune, in meritulu acestei cauze, avendu numitulu Consistoriu a raportá despre resultatu la sinodulu viitoriu.

Nr. 194. Totu comisiunea petitiunaria in cauz'a petiunei teologilor demissionati Absalonu Feieru si Leontinu Popoviciu prin decisulu sinodului, — prin care numitii se róga a li se con-cede continuarea cursului susceptu, si dupa producerea testi-moniului de 8 clase a fi reprimiti pentru continuarea cursului II. si III. — opinézaa se dá locu, inse

Sinodulu decide a nu se dimita in meritulu cauzei, deórace nu cade in suer'a competentiei sale, — ci a se increde bunei chipzueli a Prea Santiei Sale Parintelui Episcopu.

Nr. 195. In fine totu aceeași comisiune rapórtá despre petitiunea comitetului parochialu din Pecic'a Romana pentru a se face dispositiune in privinti'a veniturilor parochiei devenite in vacantia prin mórtea parochului Ioanu Moldovanu, — si des-pre acuz'a insinuata totu de catra acestu comitetu contr'a preo-tului de acolo Terentiu Dimitrescu, — opinéza si

Sinodulu decide se se predee acésta petitiune Con-sistoriului ca foru competente pentru urgenta decide-re si totu odata in cauz'a acusatunilor insinuate contr'a preotului Terentiu Dimitrescu numitulu Consistoriu se ordóne investigatiune.

Nr. 196. Deputatulu Mironu Romanu propune si Sinodulu primesce, din consideratiune de oportunitate, — postulu de asesore referinte la senatulu bisericescu din Aradu se se lase neindeplinitu, avendu Prea Santi'a Sa Domnulu Episcopu presiedinte a substitui provisorminte unu individu aptu si a-lu remunérá dupa trebuintia.

Nr. 197. Deputatulu Vincentiu Babesiu in numele comi-siunei emise pentru elaborarea unui memorandu catra ministrulu de cultu si invetiamentu, — rapórtá, cá din scurtimea timpului si pentru ocupatiunile multilaterali nepotendu a compune elabo-ratulu, propune — si

Sinodulu primesce se se róge Ilustritatea Sa Domnulu Episcopu pentru compunerea si asternerea acelu memo-randu la ministeriulu de cultu. —

Nr. 198. Deputatulu Alessiu Popoviciu propune si Sinodulu primesce si decide a se indrumá epitropi'a se asigureze realitatile diecesane contr'a casualitatiloru daunóse. —

Nr. 199. Comisiunea bugetaria cetesce raportulu despre staverirea diurnelor si viaticului deputatiloru sinodali pentru sesiunea presinte, — tóte speșele se urca la 2033 fl. 53 cr.

Se ié spre scire.

Nr. 200. Trecendu la alegerile asesoriloru pentru Consistó-riale Aradului si Oradii mari, comisiunea organizatoriá rapórtá cumca pentru Consistoriulu Aradului, in senatulu bisericescu sunt de a se alege 2 preoti; in senatulu scolariu 1 preotu, éra in celu epitropescu 2 preoti si 3 laici, — éra pentru celu ora-danu, in celu bisericescu 2 preoti si in celu scolariu unu preotu, deci conformu prescrișelor din Statutulu organicu, facendu-se votisare secreta,

Pentru Consistoriulu Aradului in senatulu strinsu bisericescu prin' majoritatea absoluta a voturilor devenira

alesi Moise Bocsianu si Iosifu Goldisiu, — in senatulu scolariu, Georgiu Cratiunescu éra in senatulu epitropescu Dimitriu Pop'a si Laurentiu Barzu dintre preoti, éra Mircea V. Stanescu, Ioanu Savonescu si Luca Calaceanu dintre mireni. —

Pentru Consistoriulu Oradii mari in senatulu biseri-cescu, Ioanu Fassie si Petru Sabo, in senatulu scolariu Gevriulu Lungu.

Nr. 201. Ne mai fiindu altele de pertractu,

Presiedintele Prea Santi'a Sa Domnulu Episcopu dechiara de incheiate siedintiele in acésta sesiune sinodala.

Nr. 202. Deputatulu Mircea V. Stanescu propune: luandu in consideratiune cá Pea Santi'a Sa Domnulu Episcopu cu tóte, cá prin morbulu de care a patimitu mai indelungatu timp, de pre-sinte nu se póte bucurá de sanetate indeplinita, totusi cu paciintia indelungata si cu manier'a intieptiunei archieresci a condusu siedintiele sinodului presinte, se se esprima Domnului episcopu multiemita protocolaria.

Acésta propunere intre urári de se „traiésca“ repetite de mai multe ori, s'a primitu unanimu.

Acestu protocolu s'au cetitu si s'au autenticatu in 23. apri-le/5. maju 1873. de comisiunea emisa sub nr. 183.

Procopiu Ivacicoviciu

Episcopu presiedinte.

Georgiu Feieru m. p. notariu.

A.

Adnesu la nr. 144. din siedinti'a VII.

Regulamentu pentru procedur'a la alegerea de protopresviteru.

Consistoriulu, venindu la cunoscintia despre vacanti'a unui protopresbiteratu, mai multu in decursu de unu anu, este detoriu a face dispușetiunile necesarie pentru indeplinirea si alegerea noului protopresviteru.

A.) *Lucrari prealabile pentru intregirea membriloru sinodali la numeru duplu.*

1. Sinodulu protopresviteralu care va alege pre protopres-viteru va stá din numerulu indoitu alu membriloru ordinari sino-dali (st. org. §. 39).

2. Membrii ordinari adeca cei dejá alesi ai sinodului proto-presbiteralu se vor folosi de mandatele loru si la alegerea de protopresviteru formandu ei o diumetate din membrii alegatori, éra cealalta diumetate se va alege numai ad hoc adeca pentru ac-tulu alegerii de protopresviteru.

3. Din partea preotimei membrii ad hoc ai sinodului proto-presviteralu se vor alege conformu punct. 7. din Ordinatiunea consistoriala de datulu 24 Iuliu 1869. Nr. 874, adeca: concernin-tele administratoru protopresviteralu va convocá pe unu terminu acomodat preotimea din intregulu protopresviteratu la unu locu aptu pentru alegere unde apoi aceeași preotime sub presidiulu administratorului protopresviteralu va alege ad hoc pre cei 12 membri din cleru cu bagare de séma la §. 40. din statutulu organicu. La casu de vre o impedecare, administratorulu va fi inlocuitu in presidiu prin altu preotu alesu spre acestu scopu de catra cei de facia.

4. Membrii mireni ad hoc ai sinodului protopresviteralu in numeru de 24. se vorialege in sínódele parochiale ale singura-ticelor comune bisericesci.

Administratorulu va luá notitia despre impartirea protopres-viteratului ce i se va trumite din partea Consistoriului si din acést'a va face cunoscutu fiesce careia comune: déca aceea for-méza singura de sine una séu mai multe cercuri electorali, séu e impreunatu cu alte comune la unu cercu electoralu.

Oficiulu parochialu in fiesce care comuna dupa primirea inștiintarii de sub a, va convocá fara aménare sinodulu proto-presviteralu observandu si la acésta convocare terminulu de 8 dile prescrișu in § 9. din stat. org.

Adunendu-se sinodulu parochialu in singuraticele comune aco-l'a se va constitui conformu §-lui 91. lit. e) din statutulu org. adeca 'si va alege unu presiedinte apoi câte doi barbati de incre-dere si unu notariu; ér dupa ce s'a constituitu efectuesce nu-mai decâtu alegerea membriloru pentru sinodulu protopresvitera-lu dupa normele din punctele urmátorie.

Unde o comuna bisericească singură formăza unu cercu electoralu: acolo sinodulu parochialu alege definitiv unu membru mirénu pentru sinodulu protopresviteralu: despre alegere face protocolu in dóue esemplarie subscrisu de presiedinte, de barbatii de incredere si de notariu; apoi aterne unu esemplariu de protocolu oficiului protopresviteralu, ér celalaltu ilu rezervéza pentru archivulu comunei bisericesci.

Unde o comuna bisericească singură de sine forméza dóue séu mai multe cercuri electorali, acolo sinodulu parochialu póte alege la olalta atatia membri, câte cárcuri electorali represinta elu; séu se póte decompune in cercuri electorali, precum cere numerulu membriloru, ce sunt de a se alege; prevediendu-se in casulu din urma fiesce care cercu electoralu câte cu unu presiedinte, cu doi barbati de incredere si câte cu unu notariu, la tóta intemplantarea despre actulu alegerii se face protocolu, si cu acel'a se dispune dupa cum sa'u spusu mai nainte sub d.)

La casurile atinse sub d. si e, alegerea se póte intemplantá séu prin aclamare, séu prin votisare nominala; apoi votisarea nominala póte fi érași séu publica adeca prin graiu viu séu secreta adeca prin siedule. La tóta intemplantarea modalitatea alegerii o decretéza sinodulu intrunitu, si insasi alegerea se decide prin majoritatea voturilor.

Unde unu cercu electoralu se compune din dóue séu din mai multe comune bisericesci, acolo alegerea unui membru mirénu se efectuesce érași prin sínódele parochiali dar dupa modalitatea urmatórie:

a a) In fiesce care sinodu parochialu se intemplantá votisarea nominala pentru unu membru mirénu alu sinodului protopresviteralu.

b b) Despre actulu votisarii se face protocolu, in care déca votisarea nominala a fostu publica, se însémna dupa nume tóte voturile, éra déca aceea a fostu secreta, la protocolu se aletura siedulele, ce contieniu voturile.

c c) Resultatulu votisarii se publica in sinodulu parochialu: protocolulu se subserie de presiedinte, de barbatii de incredere si de notariu; apoi protocolulu astfelu instruat se pune sub sigilulu presiedintelui ori a vreunui barbatu de incredere, si se dá in manile barbatiloru de incredere ca la tempulu seu se-lu duca la oficiulu protopresviteralu, in fine despre terminat'a votisare se face numai de cátu inștiințare la oficiulu protopresviteralu.

d d) Administratorulu protopresviteralu ca reprezentantele oficiului protopresviteralu dupa ce va primí scire, cá votisarea s'a intemplantu in tóte acele singuratiche comune, care la olalta forméza unu cercu electoralu va chiamá pe o di anumita pre toti barbatii de incredere ai respectiveloru comune la unu locu acomodat cu protocólele votisarii.

e e) La diu'a defipta dupa punctulu dd) barbatii de incredere din unulu si acelasi cercu electoralu se vor aduná la locul destinatu cu protocólele apoi administratorulu protopresviteralu in presinti'a tuturor va deschide pe rondu protocólele de votisare: le va ceti cu tonu inaltu; va combiná resultatulu si va face sumariulu voturiloru, apoi pe acel'a care va fi intrunitu mai multe voturi, lu va dechiará de membru alesu alu sinodului protopresviteralu. Déca voturile cele mai multe ar fi impartite asemene intre doi, alegerea dintre cei doi se va decide prin sortire. In fine despre resultatulu scrutiniului acestnia se faca protocolu subscrisu, prin cei de facia care apoi remane la oficiulu protopresbiteralu pentru legitimarea alesului.

5. In lozulu aceloru membri ai sinodului protopresviteralu cari in decurgerea timpului prin mórte séu si altcum au incetatu a mai fi membri la sinodulu protopresviteralu, — se vor alege totodata in respectivele cercuri alti membri noi, totu dupa modalitatea espusa mai sus.

6 Fiindu completatu numerulu dupa alu membriloru sinodului protopresviteralu, administratorulu protopresviteralu va compune list'a lor, cu insemnarea cercului, numelui, caracterului si a locuintei apoi acést'a o va transpune numai decátu la comisariulu consistorialu, transpunendu-i de odata tóte protocólele alegeriloru efectuate in singuratiche cercuri electorali a carora verificare se va intemplantá in insusi sinodulu alegatoriu.

7. In fine administratorulu protopresviteralu e indetoratu a dá mana de ajutoriu comisariului consistorialu, cu preferintia la convocarea comitetului protopresviteralu, transpunendu-i datele debuinițiose despre dotatiunea ce este legata de postulu protopresviteralu.

B.) Procedur'a la actulu de alegere.

§. 1. Din respectulu acela cá publicarea concursului pentru postulu vacantu de protopresviteru stá in legatura strinsa cu insusi actulu alegerii, functiunea comisariului consistorialu, se va incepe cu convocarea comitetului protopresviteralu, care pe bas'a §-lui 53. si analogu cu dispusetiunea din §-lu 23. punct. 5. alu

statutului organicu in contielegere cu respectivulu comisariu va escrié si publicá fara tóta intardiarea concursu la postulu vacantu de protopresviteru si va defige terminu pentru o intrunire a sa dupa expirarea terminului de concursu; spre a esaminá resultatulu concursului, a compune list'a candidatiloru si a se consultá despre terminulu pre care comisariulu ar avé se convóce sinodulu protopresviteralu pentru efeptuirea alegerii.

§ 2. In astfelu de siedintie a comitetului protopresviteralu presidiulu compete comisariului consistorialu, care fiindu denumitu din cleru, in afacerea acést'a suplinesce locul protopresviterului, si cu care comitetulu are de a se intielege relativu la modalitatea si la terminulu concursului.

§ 3. In publicatiunea de concursu se va espune spacificu dotatiunea legata de postulu protopresviteralu; apoi conditiunea basate pe § 53. din stat. org. si pe decisulu sinodului eparchialu din 19. Aprile 1871. Nr. 39. ca adeca recurentii se produca documinte autentice despre aceea: cá pe langa sciintiele teologice, posedu si cele juridice séu baremu filosofice, si cá sunt bineemeritati pe terenulu bisericescu

§ 4. Terminulu preclusu pentru darea supliceloru e de a se cumpeni asia: ca acela se nu fie mai scurtu de cátu 30. de zile dar nici mai lungu de 45 de zile computate dela diu'a pe care se póte asteptá prim'a publicarea a concursului in fói'a oficiala.

§ 5. Concursulu e de a se publicá de trei ori in numeri separati ai fóiiei oficiali, de altcum stá comitetului in voia libera, pe langa fóiia oficiala a se folosi si de alte foi.

§ 6. Doritorii de a ocupá postulu protopresviteralu sunt de a ce indrumá in publicatiunea de concursu; ca suplicele loru prevediute cu trebuinițiosele documinte se le trimita in terminulu preclusu la comisariulu consistorialu, a caruia locuintia va trebui se se anumésca in publicatiune.

§ 7. Comissariulu consistorialu va deschide o tabela pentru insemnarea recurintiloru dupa urmatóriele rubrice: 1 Numerulu curinte; 2) Datulu prezentei; 3) Numerulu, caracterulu si locuinti'a; 4) Anii etatei; 6) Candu si unde a absolvatu studiile juridica séu barem cele filosofice. 7) Cand si unde au absolvitu studiile teologice? 8) Trasuri recomandatória din conduita, 9) Alte reflexiuni.

§ 8. List'a candidatiloru o va staveri comitetulu protopresviteralu in contielegere cu comisariulu consistorialu unde preste totu e de observatu: cá in list'a candidatiloru sunt de a se luá toti acei recurrenti, cari posedu calificatiunea prescisa mai susu in § 3. spre care scopu despre censurarea cualificatiunei se va luá protocolu si acela se va aleturá la actele alegerii.

§ 9. La casu déca intre comisariulu consistorialu si intre comitetulu protopresviteralu nu ar succede contielegere in privinti'a staveririi listei candidatiloru, — lucrulu se va substerna la Consistoriu pentru decidere din ambele parti.

§ 10. Alegerea ce se face in sinodulu protopresviteralu dupa §. 53. din statutulu org. propriaminte e o candidare séu propunere de trei; fiindu rezervata Consistoriului denumirea unui'a din cei trei propusi de sinodu; — asia dara numai atunci se póte convocá sinodulu pentru alegerea de protopresviteru, déca se afla celu pucinu trei recurinti cualificati; ér la casu contrariu e de a se suspende procedur'a si a se cere inviatiune ulterióra dela Consistoriu, care ascultandu parerea ce va fi data din partea comitetului protopresbiteralu va, dispune cele necesarie pentru alegere séu pentru concursu nou.

§ 11. La defigerea terminului si la convocarea sinodului alegatoriu trebue se se spuna apriatu locul unde se va tiené, — apoi diu'a si ór'a in care se va incepe actulu sinodalu: totodata pe langa §. 42. din stat. org. care dispune a se face convocarea nainte cu 14. zile — e de a se tiené in vedere si cursulu mesuriloru luate de Consistoriu pentru sporirea membriloru sinodali la numeru duplu precum ceru §§. 39. si 40. din statutulu organicu.

§ 12. Actulu alegerii de protopresviteru se intemplantu in sinodulu protopresbiteralu sub presidiulu si conducerea comisariului consistorialu unde se poftesce presinti'a maioritatii alegatoriloru; observendu-se esactu si la acestu sinodu §§ 43, 44, 46, 47, 48, 49, 51, 52. si 53. din stat. org. unde cu privire la §. 53 deosebi vine de observatu, cá alegerea se efectuesce prin votisare secreta, adeca prin siedule si nici de cum prin aclamatiune s'au prin votisare publica. Daca in cutare siedule s'ar aflá mai multu de 3. individi, ceilalti nu se numera, asemene nici numele cele nelegibile. Voturile sunt valide si atunci, candu acele in unele siedule ar fi mai pucinu decátu 3.

§ 13. Sinodulu alegatoriu are a se restinge la list'a candidatiloru facutu de comisariu in contielegere cu comitetulu protopresbiteralu; déca inse majoritatea sinodului socotesce cá comitetulu a eschisu din candidatia pre vre unu recurrentu cualificatu, s'au a primitu pre vreunulu fara cualificatiunea receruta, atunci

sinodului i sta in voia libera, ca abtinenandu-se dela alegere se reclame la Consistoriulu eparchialu si se ceta rectificarea listei.

§ 14. Dupa ce vor fi strigati la votisare toti membrii sinodului; — se va caută deca a mai remasu dora unii, cari din ori ce cauza nu au votisatu, si deca se vor afla de aceia, presiedintele comisariu li va acorda unu restempu de 15. minute spre asi poté dá supletoria voturile.

Numai acele voturi se vor considerá de valide, care vor fi date pentru individi cualificati si primiti in list'a candidatiloru; — éra cele ce nu cumva vor fi date pentru altii se vor considerá de nule.

Acei candidati, cari au asemenea nume, se vor insemná in siedule cu notele loru distinctive, adeca cu caracterulu, locuinti'a si altele.

§ 15. Incheiandu-se numerarea voturilor singurate, — rezultatulu se va constatá la protocolu, in care se va spune dupa nume, cari membrii au votisatu si cari nu, apoi cum s'au mpartitu voturile valide, adeca câte a intrunitu unulu; câte ialtulu câte fiesce care din ceialalti candidati.

§ 16. Dupa incheierea scrutiniului siedulele de votisare se vor aduná intro legatura, apoi se vor pune sub coperta si se vor obsigilá cu sigilulu presiedintelui, si alu altoru doi membri dintre alegatori. Siedulele asia inchise se vor aleturá la actele alegerii, fiindu rezervata Consistoriulu nimicerea loru la casu, deca nu va mai fi de a se face usu oficiosu de ele.

§ 17. Acei trei individi, cari vor fi intrunitu cele mai multe voturi, se vor presentá din sinodu Consistoriulu pentru a denumi pre unulu din ei substernendu-se totodata protocolulu si tóte actele electorali.

Deca inse la deplinirea numerulu de trei, doi, séu mai multi ar fi intrunitu asemenea voturi, intre densii va decide sórtea carea analogu cu §. 91. punct. 4. din stat. org. se va esecutá in faci'a sinodului, ér comisariulu Consistorialu, deca nu e deodata membru alesu alu sinodului, — nu are votu la alegere.

§ 18. Sinodulu protopresbiteralu convocatu pentru alegerea protopresviterulu nu póte intrá in discusiunea altoru obiecte, afara de cele ce au strinsa legatura cu alegerea de protopresviteru.

B.

Adnessu la Nr. 162. din siedinti'a VIII.

Impartirea districtului consistorialu din Orade, in siese protopresbiterate.

I. Protopresbiteratulu Oradii-Mari.		
1. Alparea	cu 750 de suflète	
2. Apateulu ugrescu	cu 799 de suflète	
3. Apateulu romanu	cu 512 de suflète	
4. Calea mare	cu 515 de suflète	
5. Cartiagu	" 83	
6. Cheresigu	" 928	
7. Cheriu	" 586	
8. Chisirigdu	" 564	
9. Darvasiu	" 323	
10. Felcheriu	" 518	
11. Giresiu	" 594	
12. Hidisielulu inf.	455	
13. " super.	cu 1037	
14. Lazuri M.	" 955	
15. Lesiu	" 378	
16. Merlau	" 715	
17. Oradea mare	" 1543	
18. Osiorheiu	" 345	
19. Peterdu	" 657	
20. Pousi'a	" 371	
21. Rontau	" 396	
22. Sacalu	" 804	
23. Sentelecu	" 581	
24. Siumugiu	" 865	
25. Tarianu	" 811	
26. Tasiadu	" 1252	
27. Toboliu	" 983	
28. Vecherdu	" 400	
29. Velenti'a	" 513	
30. Zsáka	" 547	
31. Abramu	" 257	
32. Almasiu	" 225	
33. Bogeiu	cu 293 de suflète	
34. Borunlacu	" 115	
35. Borzucu	" 1005	
36. Chiraleu	" 546	
37. Chiribisiu	" 307	
38. Chislazu	" 602	
39. Cuiviu	" 608	
40. Cuzapu	" 400	
41. Dernisiór'a	" 702	
42. Diosigu	" 304	
43. Fancic'a	" 375	
44. Iteu	" 414	
45. Margine	" 432	
46. Parhid'a	" 468	
47. Satulbarba	" 339	
48. Serbi	" 873	
49. Siustorogi	" 488	
50. Soldobagiu	" 600	
51. Spurcani	" 242	
52. Suiugu	" 507	
53. Varvizu	" 451	
54. Voivozi	" 486	
55. Buciumi	" 320	
56. Bucuróie	" 414	
57. Corbesci	" 600	
58. Cotigletu	" 615	
59. Stracosiu	" 356	
60. Topesci	" 230	
De totu 60 de comune		cu 32,528 de suflète.
II. Protopresbiteratulu Peste-siului.		
1. Brusturi	cu 914 de suflète	
2. Cuesdu	" 100	
3. Pieleu	" 620	

4. Tieganesci	cu 427 de suflète	
5. Ascileu	" 434	
6. Balae	" 500	
7. Balnac'a	" 1113	
8. Beznea	" 1425	
9. Birtinu	" 445	
10. Borsia	" 370	
11. Boteanu	" 320	
12. Bratc'a	" 1044	
13. Bucea	" 505	
14. Bulzu	" 1500	
15. Butaniu	" 490	
16. Cacuciu	" 451	
17. Calati'a	" 638	
18. Cetea	" 515	
19. Chigicu	" 482	
20. Chistagu	" 276	
21. Copacelu	" 665	
22. Cornitielu	" 385	
23. Damesiu	" 482	
24. Fechetu	" 1510	
25. Fenoc'a	" 514	
26. Galisieni	" 303	
27. Gheghi'a	" 185	
28. Hotaru	" 753	
29. Husaseu	" 578	
30. Ineu	" 798	
31. Josani (Pestesiu),	cu 371 de suflète	
32. Loreu	cu 760 de suflète	
33. Lugasiulu inf.	" 700	
34. " super.	" 560	
35. Luncsiór'a	" 1274	
36. Ortiteagu	" 419	
37. Pestere	" 555	
38. Pestesiu	" 1000	
39. Rétra	" 476	
40. Ponóra	" 779	
41. Remeti	" 520	
42. Sabolciu	" 396	
43. Sacadatu	" 793	
44. Sarandu	" 760	
45. Sierghisiu	" 664	
46. Siuncuiusiu	" 1500	
47. Surducu	" 744	
48. Telecusi	" 500	
49. Telegd	" 251	
50. Tietichea	" 371	
51. Tinodu	" 683	
52. Valea mare	" 490	
53. " négra	" 562	
54. Virciorogu	" 609	
De totu 54 de comune		cu 34,540 de suflète.
III. Protopresbiteratulu Tincei.		
1. Ateasiu	cu 741 de suflète	
2. Batoru	" 1238	
3. Berecheiu	" 374	
4. Bicaciu	" 450	
5. Cavasdu	" 729	
6. Cef'a	" 829	
7. Ciumeghiu	" 1247	
8. Crestoru	" 592	
9. Foneu	" 530	
10. Forosigu	" 535	
11. Gepisiu	" 1010	
12. Gepiu	" 709	
13. Gurbediu	" 1348	
14. Hodosiu	" 405	
15. Homorogu	" 1230	
16. Husaseu (T.)	" 2255	
17. Ianosda	" 1600	
18. Inandu	" 515	
19. Lupoia	" 590	
20. Madarasu	" 940	
21. Martihazu	" 537	
22. Micherechiu	" 1413	
23. Miersigu	" 670	
24. Miheleu	" 419	
25. Osiandu	" 835	
26. Rip'a	cu 936 de suflète	
27. Roitu	" 981	
28. Sanmiclausiu R.	cu 2200 de sufl.	
29. Sititelec	cu 874 de suflète	
30. Tamasd'a	" 580	
31. Tinc'a	" 215	
32. Tulc'a	" 2983	
33. Valea mare	" 259	
De totu 33 de comune		cu 30,469 de suflète
IV. Protopresbiteratulu Beliiului.		
1. Capelna	cu 972 de suflète	
2. Careseu	" 1195	
3. Chesi'a	" 1692	
4. Cocuib'a	" 1868	
5. Dumbravitia	" 1300	
6. Girisiu	" 1126	
7. Petigdu	" 1270	
8. Rohani	" 463	
9. Saldabagiu (S.)	" 1030	
10. Sanmiclausiu (B.)	cu 385 de suflète	
11. Sioimu	cu 404 de suflète	
12. Suplacu	" 900	
13. Toutu	" 1237	
14. Ursadu	" 582	
15. Agrisiu	" 284	
16. Archisiu	" 613	
17. Beliu	" 375	
18. Benesci	" 284	
19. Bochia	" 371	
20. Botfeiu	" 400	
21. Calacea	" 750	
22. Carandu	" 562	
23. Chislac'a	" 852	
24. Ciuntahazu	" 369	
25. Comanesci	" 238	
26. Coroiu	" 355	
27. Craiov'a	" 635	
28. Grosi	" 900	
29. Hasmasiu	" 1302	
30. Mareusiu	" 370	
31. Mocirl'a	" 652	
32. Nermisiu	" 388	
33. Olcea	" 786	
34. Rogozu	" 269	
35. Secaciu	" 263	
36. Seicu	" 492	
37. Siadu	" 551	
38. Stoinesci	" 257	
39. Susagu	" 1328	
40. Tagadou	" 565	
41. Ucurisiu	" 1388	
42. Borzu	" 332	
43. Urvisiu	" 894	
De totu 43 de comune		cu 31,248 de suflète.
V. Protopresbiteratulu Beiu-siului.		
1. Iancesci	cu 800 de suflète	
2. Albesci	" 480	
3. Campani (P.M.)	cu 570 de sufl.	
4. Cárpscii mari	" 425	
5. " mici	" 430	
6. Ceic'a	cu 491 de suflète	
7. Ceisiór'a	" 724	
8. Copaceni	" 225	
9. Cosdeni	" 700	
10. Crancesci	" 700	
11. Dobresci	" 698	
12. Dusiesci	" 700	
13. Hidisiu	" 413	
14. Luncaspria	" 679	
15. Nanhidisielu	" 743	
16. Ogiesci	" 236	
17. Pomezau	" 311	
18. Rabagani	" 665	
19. Rotaresci	" 247	
20. Selisce (P.M.)	" 236	

21. Sitani	cu 659 de suflete	8. Criscioru	1200	"
22. Spinusiu	" 441	9. Cusiisii	780	"
23. Top'a inf.	" 370	10. Fenatie	509	"
24. " sup.	" 706	11. Ghighisieni	1278	"
25. Valani (P.M.)	" 675	12. Hersesci	356	"
26. Varasieni	" 587	13. Hinchirisiu	556	"
27. Beiusiu	" 327	14. Hotaru	312	"
28. Cabesci	" 946	15. Lazuri (B.)	425	"
29. Dragoteni	" 545	16. Leheceni	557	"
30. Fenerisiu	" 843	17. Lunc'a	772	"
31. Foreu	" 1390	18. Meragu	300	"
32. Goil'a	" 212	19. Petrieni	468	"
33. Gurbesci	" 272	20. Poiéna	612	"
34. Iosani (B.)	" 400	21. Rieni	520	"
35. Lazuri (Soh.)	" 523	22. Selisce (V.)	520	"
36. Petrésa	" 659	23. Serbesci	441	"
37. Pocol'a	" 296	24. Sieghisce	632	"
38. Remetea	" 339	25. Siusciu	412	"
39. Rosi'a	" 1961	26. Sohodolu (V.)	781	"
40. Samartinu	" 436	27. Stein	415	"
41. Sohodolu (B.)	605	28. Sudrigiu	357	"
42. Soucani	" 709	29. Tarcaitia	495	"
43. Beinsiele	" 720	30. Totoreni	490	"
44. Budurésa	" 1280	31. Váscou	833	"
45. Burd'a	" 382	32. Verzari inf	582	"
46. Cresui'a	" 687	33. " sup.	369	"
47. Curatiele	" 697	34. Belegeni	293	"
48. Meziadu	" 1549	35. Bradetu	cu 680 de suflete	"
49. Meziiesiu	" 680	36. Brósce	" 300	"
50. Nimoesci	" 1052	37. Buntesci	" 670	"
51. Pociovelisce,	" 519	38. Chiscou	" 1378	"
52. Sac'a	" 440	39. Cociub'a	" 375	"
53. Selisce (B.)	" 472	40. Draganesci	" 288	"
54. Talpe	" 546	41. Dumbravani	400	"
De totu 54 de comune cu	33,310	42. Ferice	" 765	"
de suflete.		43. Gurani	" 914	"
VI. Protopresviteratul Vasco-		44. Lelescui	cu 408 de suflete	
ului.		45. Petrósa	" 814	"
1. Baitia	cu 640 de suflete	46. Poienii inf.	" 509	"
2. Briheni	" 405	47. Poienii sup.	879	"
3. Calugari	" 893	48. Siebisiu	" 1010	"
4. Campani (V.)	1270	49. Sondu	" 396	"
5. Campu	" 794	50. Valeanégra inf.	469	"
6. Carpenetu	" 616	Do totu 50 de comune cu	30,528	
7. Colesci	" 480	de suflete		

Curtileu, 4. Maiu 1873. v.

Institutiunea de inspectiune in scólele confesiunale gr. orientale romane.

Am cetitu mai in tóte foile nóstre nationale — de locu dupa inaugurarea nóuei institutiuni autonomice de inspectiune scolara, neindestuliri particulare, ma unii au datu si navala asupr'a individilorn alesi de inspectori prin Consistoriu, aducendu-li la indoiéla capacitatea corespondietória adeveratei inspectiuni. — Nu sciu in câtu avéu dreptu acei corespondinti si in câtu critic'a loru érá fundata. — A judecá asupr'a si despre capacitatea inspectoriloru scolari, sunt competinti barbatii nostri de specialitate si in prim'a linie adevératii dascali natiunali. — Ce resuna insa prin unele cercuri interesate de progresulu nostru natiunali si ce mi se pare si mie fora scopu in cadrulu afaceriloru de inspectiune — este 1. angustimea cercuriloru 2. neinteresarea din destulu de invetiamentu.

Inspectiunea scolara subimpartita in atâtea cercuri dupa cum esistu astadi — respectu si onóre rareloru esceptiuni — nu mi se vede mai corespondietória, decâtu atunci, candu, aceea érá concrediuta protopopiloru; pentrucá afacerile comiteteloru si sinódeloru parochiale si au de supravighiatori pre protopopi; — pentrucá catichetii in totu loculu si directorii locali in cele mai multe locuri fiindu preotii, ei stau in relatii oficióse cu aceia-si; — pentrucá in fine protopopulu tractualu e óresi cum naturalisatu dejá cu caus'a scolara, dupa drepturile si inde-

toririle lui canonice. — E dreptu cá si sistem'a de mai nainte cu inspectiunarea protopopiloru érá spini in ochii unor'a, — dara e nenegabilu. cá candu se presentá protopopulu in comuna, — parochulu védea in persón'a lui pre superiorulu seu tractualu, catichetulu si invetiatióulu pre inspectorulu tractualu, antisti'a comunala si bisericesca pre unu demnitaru bisericescu respectabilu, pre unu organu si referinte superioritatii diecesane; — precandu inspectiunea scolara de acum poporulu o privesce de o cârpi-tura si subimpartita in atâtea cercuri o caracteriséza de un ce superfluu „vórba multa, isprava putiená!“

Dara inspectiunea scolara mi se pare necorespuudietória scopului si din punctulu de vedere alu invetiamentului; pentrucá dupa cum am pututu pipái — denumirile (alegerile) a caditu in mare parte pre barbatii impovarati si cu alte diregatorii, pre barbatii de aceia, cari-si potu maguli, cá s'a sciutu apropiá de atât'a incredere pe tere-nulu scolaru si a invetiamentului. — Eu am petrecutu cu atentiune interesarea si neinteresarea ómeniloru nostri chiamati la luminarea mladitieloru romane! si am ajunsu la unu resultatu óresi-care, cá dintre toti inspectorii scolari numai D. Dr. Vasiciu ni-a inavutitu bibliotecele cu câteva opuri. Póte cá alti inspectori inca si facu detorin-ti'a in alte direptiuni! Inca e bine!

Adeveratu cá multe avemu de reparatu, si déca voimu cu pucine sacrificii si ni castigámu stima si respectu. Invetiatorii nostri prin conferintie si reuniuni atragu atentiunea tuturoru asupr'a-le, — ei se ingrigescu de limba, ei de metodu si ei de instructiune, inca numai inspectiunea scolara mai energica si apoi caus'a invetiamentului va prinde radecini tari, va capetá altu sboru si vor fi mai usioru de indreptatu lacunele ce vor fi zarindu.

De aci parerea mea e: cá inspectiunea scolara séu se se redee Dloru protopopi séu se se aléga ori denu-mésca de inspectori barbatii meritati, barbatii cu trupu cu sufletu nationalisti, barbatii de specialitate, barbatii energiosi si zelosi, si acesti'a dintre intielegintii lumeni si câtu de pucini la numeru. In casulu primu pe langa aceea cá cercurile aru fi mai mari, ori atâtea éra, câte tracturi pterale, s'ar usiorá si referintiele scolare. Éra in casulu alu doilea am putea avé 4—5 inspectori luminati (intre cari se se aléga si dintre invetiatorii mai activi si de spiritu) insa bine salarisati. — Cine mi va objectiuná: cá de unde se se salaridieze inspectorii nuoi? i respundu scurtu: „Voesce si vei puté!“ — éra daca voiesci se fii inspectore scolaru „luminédia-te si vei fi.“

Florianu Ciór'a.

Hodisiu. 16/4 Aprile 1873.

Onorate Domnule Redactoru!

In numerulu 19 a pretiuitei foi Lumina se publicá articulu de langa promuntoriulu Siriei, subscrisu de unu anonim. Acestuia in descrierea alegerei preotiloru din Ternov'a, i placu a se oeu-pá si cu person'a mea, hulindu-me, cá cu beuturi a-si fi castigatu maiortatea voturiloru. — Nu vreu D. Redactoru a polemisé, ci cátu pentru orientarea O. publica cetitoriu, atâtu pentru restur-narea celoru atentate numai contr'a persónei mele — binevo-iesce intre colónele fóiei, ce o redigeti a primí urmatórele:

Domnule anonime! vreu se fiu in discursulu meu cu DT'a scurtu; Domnulu meu, me ataci in publicitate cá eu am cortesitu cu beuturi. De unde Dómne? cand luptandu-me cu seraci'a de abia mi-sustienu famili'a; ti concedu, cá s'au beutu aldamasiuri dela alti concurenti, si póte cá unulu séu altulu alegatoriu a be-utu din 'alu seu posunariu pentru dragulu meu facandu-le eu bunu obradiu. — Domnule anonime! ti-o spunu frantu, cá pona ce nu vei dovedí cá eu am cortesitu cu beuturi, pona atunci nu vei fi omu de o . . . (Dar' déca se va fidoveditu prin Consistoriu, ce dici? Red.)

Ce se atinge de acelu pasagiu unde dici cá a invinsu unulu cu 2 clase si cu calculi debili din teologia: ho! ho! Dom-

nule! pré departe ai mersu! Au nu scii, că si între cei fara clase sunt preoti cu portare buna, oari au fostu eminenti primi si cu purtare esemplara in cursurile teologice, precum am fostu eu primus eminent? de yrei se scî intréba de onorati Domni Profesori. — Aci me rogu de iertare On. cetitori, că me laudu, căci trebue se o facu facia cu D. anonimu care me defaima de debilu cu purtare vacilanta.

In fine Dle anonime! De si nu sum cu 8 clase totusi am invetiati unu proverbiu latinu, care iata ti-lu cantu (asia felu de cantari nu putemu permite in „Lumina“ mai alesu dela preoti. Red.) amu gatatu tôte cu DTa.

Georgiu Stoî'a.

preotu in Hodisiu.

Multiamita publica.

Din partea celor diece preoti din tractulu protopresbiteralu alu Lipovei, Comitatulu Temisiorii, cari s'au bucuratu de parintiése'a bunavointia a Escelentiei Sale Domnului Andreiu Baronu de Siagun'a Archiepiscopu alu Ardélului si metropolitu din Ungari'a si Ardél, prin donarea suplimentului, la Manualulu de Studiulu pastoralu, prin acést'a cu fiésca devotiune se esprime cea mai profunda multiamita publica; rugandu totodata pre Prébunulu nostru Pariute Cerescu, ca se-I reînnoiasca potirile, d' a ne puté ca pana aci, spre infflorirea maicei nóstre biserici, si fericirea Natiunei, multi nenumarati fericiti ani pastori.

Chelmacu, 9. Maiu 1873.

In numele celor 10. preoti

Petru Biberca, m. p.

preotu gr. or.

VARIETATI.

= Consistoriulu eparchialu plenariu din Aradu in 3 Maiu a. c. apretiuindu grelele ocupatiuni ale Domnului redactoru Georgiu Popa a incredintiati redactarea fôiei „Lumina“ unui colegiu de trei, statatoriu din Iosifu Goldisiu ca redactore conducetoiu, si din Georgiu Pop'a si Ioanu Moldovanu ca coredactori.

= A esitu de sub presa a III. editiune din prelucratele, D-lui B. Nanianu: *Elemente de istoria naturale: Zoologia, Botanica, Mineralogia cu notiuni de Geologia; partea II. Botanic'a*, ilustrate in textu.

+ Principele Alesandru Cuz'a a muritu, in Haidelberg la 2. Maiu. nóptea dupa sosirea sa in acelu orasiu.

Siepte ani au trecutu la 11. Februaru, decandu Alesandru Ionu I, dupa o domnia de siepte ani, fû coboritu de pe tronulu Romaniei. De atunci portile patriei Sale i remase inchise, si eternitatea se deschise pentru Elu pe pamentu strainu.

Epoch'a lui Alesandru Ionu I, va ocupá in Istori'a Romanie, unu locu insemnatu, între Domniele pamentene.

Urcarea sa pe Tronulu Moldovei, la 5. Ianuariu 1859, prin alegerea Adunarii din Iasi, a fostu unu stralucitu triumfu alu liberalismului nationale, contr'a spiritului reacionaru alu trecutului. Intrunirea pe fruntea sa si a coronei Munteniei, la 24. anuariu 1859, prin aclamarea energica a poporului si alegerea Adunarei din Bucuresci, a fostu triumfulu dreptului de Suveranitate nationale, contr'a uneltirilor straine care vroieu a tiené in desunire dóue parti ale aceluasiu poporu.

Astufeliu, numele lui Alesandru Ionu I, va fi repetitu posteritati ca simbolu alu liberalismului si alu independintiei nationali.

Insási mórtea sa, survenita in diu'a de 2 Maiu, sanctifica si mai multu in memori'a plugariului Romanu, amintirea emanciparii lui de sub povór'a unoru institutiuni barbare si invecitate, emancipare care si are sorgintea in actulu politicu seversitu in diu'a de 2 Maiu 1864.

Ca Domnu Romanu, Alesandru Ionu I, a sciutu in totu-deun'a, cu mandria si cu pieptu barbatescu a tiené şus drepturile si demnitatea Patriei sale.

Romani'a lu binecuvintéza; si animile patriotice nu potu a nu lasá se cada lacrimi de recunoscintia pe mormentulu acestui memorabilu Domnu nationale.

„Semenatorulu.“

= Diurnalele din Constantinopole ni aducu scire despre o mesura, fôrte importanta, ce a luatu Marele Vizir in privintia diurnalelor cari lauda zelulu functionariloru publicu. Printr'o circulara catra redactorii diurnaleloru din provincii; Vizirulu observá cătu este de regretabilu obiceiulu ce s'a luatu de a se consacrá si timpulu si colónelle diurnaleloru pentru esaltarea meritelor functionariloru din vilaete, si ii angajeza a fi mai cumpetati, cautandu mai multu a le face educatiunea de cătu ai laudá.

Ce frumósá lectiune acéstá circulara pentru diurnalele nóstre oficióse, cari nu trece ocasiune fara se laude pe functionari, nu pe cei cu merite, dar pe cei cari se târescu si supunu la tôte.

Marele Viziru alu imperiului otomanu, si cu acéstá ocasiune, a aretatu cătu este de superioru viziriloru nostri, pana si celui actualu de la esterne, care, in locu se faca educatiunea functionariloru prin diurnalulu seu; mai multu ii corumpe, silindu-i la faimós'a armonia dintre administratiune si justitia.

Concursu.

Devenindu vacanta Statiunea invetiatorésca prin resignarea fostului invetitoriu din comun'a Topolovetiu-mare si micu, cotulu Timisiului, inspectoratulu Chiseteului cu acést'a se publica Concursu pana in 29 Maiu v. a. c. in care di se tiené si alegerea.

Emolumintele sunt in bani gat'a 86 fl. 35 cr. v. a. — 29 meti grau, 29 meti cucuruzu, 75 fonti lardu (clisa) 17 fonti lumini, 50 fonti sare, 10 orgii de lemne, din care se se incaldiásca si scól'a. — 2 jugere de pamentu aratoriu, unu jugeru de gradina si cuartiru liberu.

Doritoriu de a ocupá acéstá statiune invetiatorésca au recursurile lor bine instruite, cu testimoniu preparandialu — si de calificatiune, si cu tôte astestatele recerute, precum si despre ocupatiunea de pana acuma, — afara de acestea se poftesce, ca pre langa limb'a materna, se vorbésca si cea magiara si germana, si cu aceste tôte recerintie adresendu-le comitetului parochialu, pana la tempulu destinatu a le substerne Dluu inspectore scolaru Georgiu Petroviciu in Budintiu.

Topolovetiu, 14 April 1873.

Comitetulu parochialu.

cu cirea si invoirea mea Georgiu Petroviciu. inspect. scól'a.

Concursu.

Pentru vacant'a statiune invetiatorésca din comun'a Caráseu cerculu insp. alu Ursadului cottulu Bihorului, emolumintele sunt 63 fi. v. a. 40 fi. v. a. ca competintia pentru finu 12 chible de bucate $\frac{1}{2}$ grau $\frac{1}{2}$ cucuruzu, 2 mesuri de fasole, 8 stangini de lemne, din care e a se incaldi si scól'a, cortelu cu gradina si 4 holde pamentu aratoriu.

Doritorii de a fi alesi, au asi trimitte recursurile insp. cerc. p. u. Hollod, Gyanta, celu multu pana 30 maiu v. candu va fi si alegerea,

Caráseu la 28 aprile v. 1873.

Comitetulu parochialu.

cu invoirea mea Iosifu Pintia, m. p. inspectore cer.

Subscrisulu croitori de reverendi si felóne aduce la cunoscintia Onoratului publicu romanu si mai alesu Domniloru Preoti, cumca se afla cu locuinti'a in strad'a principala, in facia cu cas'a comitatensa cea nóua, in cas'a cetatiénului timariu Reck Nr. 43.

Petru Mihailoviciu.

Post'a redatiunei.

Dluu A. langa Crisiulu-albu: Fôia nóstra nu are spatiu nici chiamare de a inregistrá multelo abusuri si fapte vatamátorie de onestatea preotului, ce le comite parintele din S. B. S. . . . Cei interesati pentru binele poporului si alu clerului, se le descópera forului competintu bisericescu si detorinti'a de controla noi ni-o vom implini.

Comitetulu parochialu in Pilulu-mare: Sunteti rugati a prolungi terminulu licitatiunei, a espune obiectulu pe ce se lictéza si conditiunile de ofertu a le, precisá mai bine, si apoi se ni le tramiteti.